

Ερώτηση 1

(1 μον.)

Μία εκπαιδευτικός ετοίμασε εικοσάλεπτη άσκηση στο μάθημα «Μουσικοί Πολιτισμοί» στη Γ' Λυκείου.

Στην άσκηση που ακολουθεί, εντοπίστε την επιλογή η οποία παρουσιάζει τα μουσικά είδη με ορθή χρονολογική σειρά (από το παλαιότερο προς το νεότερο).

- α. Κοντσέρτο γκρόσο, όπερα, ληντ (lied), κουαρτέτο εγχόρδων
- β. Κοντσέρτο γκρόσο, όπερα, κουαρτέτο εγχόρδων, ληντ (lied)
- γ. Όπερα, κοντσέρτο γκρόσο, ληντ (lied), κουαρτέτο εγχόρδων
- δ. Όπερα, κοντσέρτο γκρόσο, κουαρτέτο εγχόρδων, ληντ (lied)

Ερώτηση 2

(1 μον.)

Ποιο μουσικό είδος από τα πιο κάτω εκτελείται συνήθως από σεξτέτο, το οποίο αποτελείται από δύο βιολιά, ένα κοντραμπάσο, πιάνο και δύο μπαντονέον (bandoneon);

- α. Πορτογαλικό φάδο (fado)
- β. Ισπανικό φλαμένκο (flamenco)
- γ. Αργεντίνικο τανγκό (tango)
- δ. Κουβανέζικη χαμπανέρα (habanera)

Ερώτηση 3

(1 μον.)

Μέσα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Play it for change», οκτώ (8) δεκαπεντάχρονοι μαθητές της Γ' Γυμνασίου συνέθεσαν συνεργατικά το τραγούδι «We rise». Οι μαθητές δημιούργησαν βίντεο κλιπ (video clip) που συνοδεύει τη σύνθεσή τους, με τους εαυτούς τους ως πρωταγωνιστές σε σενάριο δικό τους.
Η εκπαιδευτικός προτίθεται να αναρτήσει το βίντεο κλιπ τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Από πού πρέπει να πάρει άδεια η εκπαιδευτικός, για να αναρτήσει το βίντεο κλιπ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης;

- α. Από τους μαθητές
- β. Από τη Διεύθυνση του σχολείου
- γ. Από τους γονείς/κηδεμόνες
- δ. Από την αρμόδια Αρχή

Αποτελεί η ανάρτηση του βίντεο κλιπ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας του τραγουδιού;

- α. Ναι
- β. Όχι

Ερώτηση 4

(2 μον.)

Στο αντικείμενο των «Μουσικών Πολιτισμών» της Β' Λυκείου, η εκπαιδευτικός σχεδιάζει δραστηριότητες για το ρετσιτατίβο «Το χέρι σου, Μπελίντα» («Thy hand, Belinda») και την ária «Όταν το χώμα θα με σκεπάζει» («When I am laid in earth») από την ópera του Πέρσελ Διδώ και Αινείας.

Ποια από τις πιο κάτω δραστηριότητες είναι ενδεικτική για ανάπτυξη της κριτικής σκέψης;

Οι μαθητές:

- α. Σημειώνουν τις εμφανίσεις του επίμονου βάσιμου (ground bass) στην παρτιτούρα του έργου.
- β. Συγκρίνουν το ρετσιτατίβο με την ária.
- γ. Καταγράφουν τα διαφορετικά ρυθμικά σχήματα στη μελωδική γραμμή της τραγουδίστριας.
- δ. Μεταφέρουν το μέρος της βιόλας στο κλειδί Σολ.

Δικαιολογήστε την απάντησή σας σε δύο γραμμές.

Όταν οι μαθητές σημειώνουν, καταγράφουν και μεταφέρουν, όπως στις πιο πάνω δραστηριότητες, απαιτούνται γνώσεις, ενώ όταν συγκρίνουν, η νοητική λειτουργία είναι πιο σύνθετη καθώς προϋποθέτει ανάλυση, εκτίμηση και αξιολόγηση συγκεκριμένων παραμέτρων.

Σημειώνεται ότι για να δοθούν όλες οι μονάδες, απαιτείται η ορθή δικαιολόγηση της επιλογής σας.

Ερώτηση 5

(1 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός παρουσιάζει τη χορωδία και ορχήστρα του σχολείου σε εκδήλωση για τα Χριστούγεννα. Συνδέει στη μικροφωνική τα μουσικά όργανα, τα δυναμικά μικρόφωνα για σόλο φωνή και τρία πυκνωτικά μικρόφωνα μεγάλου διαφράγματος για τη χορωδία.

Στον έλεγχο ήχου (sound check) που ακολουθεί, διαπιστώνει ότι, ενώ έχει δοθεί αρκετή ένταση σε όλα τα κανάλια της μικροφωνικής, τα μικρόφωνα της χορωδίας δεν λειτουργούν.

Σε ποια ενέργεια πρέπει να προβεί ο εκπαιδευτικός σε σχέση με τη μικροφωνική για να λυθεί το πρόβλημα; Να απαντήσετε σε μία γραμμή.

Να ελέγξει το κουμπί phantom power (παροχή τροφοδοσίας 48V).

Ερώτηση 6

(5 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός προετοιμάζει σύντομη γραπτή άσκηση στο τέλος της ενότητας «Μουσικές του Κόσμου» για τη Β' Γυμνασίου. Η άσκηση περιλαμβάνει την ακόλουθη παρτιτούρα.

Αφού μελετήσετε την παρτιτούρα, να απαντήσετε στα ερωτήματα Α, Β, και Γ που ακολουθούν.

Α. Η πιο πάνω μουσική προέρχεται από την:

- α. Ιρλανδία
- β. Ιταλία
- γ. Ισπανία
- δ. Ελλάδα

Β. Το πιο πάνω απόσπασμα είναι αντιπροσωπευτικό δείγμα ενός συγκεκριμένου χορού, ο οποίος ονομάζεται *ταραντέλα*.

Γ. Σημειώστε τις πυρηνικές γνώσεις σε σχέση με τα ακόλουθα:

- α. Ρυθμική αγωγή: *Γρήγορο ή Γοργό ή Allegro*
- β. Μουσικά όργανα: *Οποιαδήποτε τρία (3) από τα ακόλουθα μουσικά όργανα είναι αποδεκτά ως ορθές απαντήσεις: Βιολί, ακορντεόν, οργανέτο, μαντολίνο, κιθάρα, φλάουτο, αρμόνικα, κλαρίνο, ταμπορέλο, ντέφι, καστανιέτες.*

Ερώτηση 7

(4 μον.)

Στο μάθημα μουσικής της Γ' Λυκείου, στη θεματική ενότητα «Δυτική Μουσική: 20^{ος} αιώνας», οι μαθητές καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις πυρηνικές γνώσεις που αφορούν στη μελωδία (κλίμακες) για να δημιουργήσουν συνεργατικές συνθέσεις. Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο (2) ομάδες: η πρώτη ομάδα αποτελείται από πιανίστες και η δεύτερη ομάδα αποτελείται από τρομπετίστες. Πριν προχωρήσουν στις συνθέσεις τους, οι ομάδες καλούνται να απαντήσουν στα ερωτήματα Α και Β που δίνονται στο πρώτο μέρος του φύλλου εργασίας.

Ετοιμάστε τον οδηγό διόρθωσης, καταγράφοντας τις ορθές απαντήσεις.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Μέρος

A. Ομάδα A:

Αφού μελετήσετε το πιο κάτω απόσπασμα, ονομάστε το είδος της κλίμακας στην οποία είναι γραμμένο και σχηματίστε την στο άδειο πεντάγραμμο που δίνεται πιο κάτω.

Είδος κλίμακας: *Ολοτονική*

Ενδεικτική απάντηση:

Σημ.: Ενδέχεται να υπάρχουν εναλλακτικές απαντήσεις, οι οποίες γίνονται αποδεκτές εφόσον ακολουθούν τους βασικούς κανόνες δημιουργίας της ολοτονικής κλίμακας (βλ. Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας).

B. Ομάδα Β:

Δημιουργήστε τη σύνθεσή σας χρησιμοποιώντας δωδεκάφθογγη σειρά. Αφού μελετήσετε το πιο κάτω απόσπασμα, απαντήστε στα δύο (2) ερωτήματα που ακολουθούν.

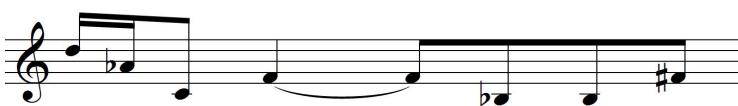
Τρομπέτα σε Σι♭

1. Ποιος φθόγγος λείπει από την πιο πάνω σειρά;

- α. Μι δίεση
- β. Ρε ύφεση
- γ. Λα δίεση
- δ. Σολ δίεση

2. Στο πεντάγραμμο που ακολουθεί, γράψετε τους φθόγγους του μέτρου 3 σε πραγματικό ύψος (concert pitch), προσθέτοντας και τον φθόγγο που λείπει από τη σειρά, στη θέση της παύσης ογδόου.

Ερώτηση 8

(2 μον.)

Στον Πίνακα που ακολουθεί, υποδείξετε με την ένδειξη Ορθό (Ο) ή Λάθος (Λ) στο κελί που αντιστοιχεί, ποιο/α από τα πιο κάτω τραγούδια είναι σε μικτό μέτρο. Για τα τραγούδια που έχετε σημειώσει Ορθό (Ο), να συμπληρώσετε στο διπλανό αντίστοιχο κελί τον μετρικό οπλισμό.

Τραγούδια	Μικτό μέτρο	Μετρικός Οπλισμός
Το τραγούδιν του γάμου	Λάθος	—
Αροδαφνούσα	Ορθό	5/8
Αγάπησα την που καρκιάς	Ορθό	7/8
Τ' Άη Γιωρκού	Ορθό	5/8
Αχερόμπασμα	Λάθος	—

Ερώτηση 9

(2 μον.)

Μία εκπαιδευτικός διδάσκει τη «Φωνή Τηλυρκώτισσα» στη Β' Γυμνασίου. Ετοιμάζοντας παρτιτούρα ενορχήστρωσης για μουσικά όργανα τάξης, φροντίζει ώστε η συνοδεία να συνάδει με το κυπριακό μουσικό ιδίωμα.

Με αυτό το σκεπτικό, καταγράφει τις συγχορδίες παραλείποντας συνειδητά έναν συγκεκριμένο φθόγγο.

Ο φθόγγος που παραλείπεται είναι:

- α. η βάση της συγχορδίας
- β. η 3^η της συγχορδίας**
- γ. η 5^η της συγχορδίας
- δ. η 8η της συγχορδίας

Δικαιολογήστε την απάντησή σας σε κείμενο μέχρι τρεις (3) γραμμές.

Ενδεικτικές απαντήσεις:

Η χρήση αχαρακτήριστων συγχορδιών στις οποίες παραλείπεται η 3^η της συγχορδίας συνηθίζεται στη συνοδεία της κυπριακής παραδοσιακής μουσικής ώστε να υποστηριχθεί ο παραδοσιακός τροπικός χαρακτήρας των μελωδιών.

Η κυπριακή παραδοσιακή μουσική δεν στηρίζεται σε κλίμακες της ευρωπαϊκής μουσικής αλλά σε βυζαντινούς ήχους, μακάμια της ανατολικής μουσικής και τρόπους.

Με την παράλειψη της 3^{ης} της συγχορδίας αποφεύγονται προβλήματα στην εναρμόνιση μελωδιών όπου περιλαμβάνονται χαμηλωμένοι από τη φυσική της θέση φθόγγοι λόγω της έλξης από βασικούς φθόγγους.

Σημειώνεται ότι για να δοθούν όλες οι μονάδες, απαιτείται η ορθή δικαιολόγηση της επιλογής σας.

Ερώτηση 10

(2 μον.)

Στη θεματική ενότητα «Δημοφιλής Μουσική» μία εκπαιδευτικός επιθυμεί να διδάξει το ριφ (riff). Για τον λόγο αυτό, με αφόρμηση το τραγούδι *Clocks* των Coldplay, αναθέτει στους μαθητές να εκτελέσουν ένα πιανιστικό ριφ με βάση συγκεκριμένη διαδοχή συγχορδιών και δίνοντας τους ως μοντέλο το πρώτο μέτρο.

Συμπληρώστε το ριφ (riff) που πρέπει να εκτελέσουν στο πιάνο οι μαθητές σύμφωνα με το δοσμένο μέτρο.

Ενδεικτική απάντηση

The musical notation is a piano staff in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of four measures. Measure 1 (D major): Starts with an eighth note followed by a sixteenth-note pair. Measures 2-3 (Am major): Consist of eighth-note pairs. Measure 4 (Em major): Starts with an eighth note followed by a sixteenth-note pair.

Ερώτηση 11

(2 μον.)

Στην πρόβα της ορχήστρας του Γυμνασίου για τα Χριστούγεννα, ένας εκπαιδευτικός διαπιστώνει ότι οι μαθητές οι οποίοι παίζουν αυλό, δυσκολεύονται σε τραγούδι με γρήγορη ρυθμική αγωγή και συνεχόμενα δέκατα-έκτα.

Ποια θεραπευτική ενέργεια προτείνει ο εκπαιδευτικός στους μαθητές;

- α. Να σφίξουν τα χείλη τους γύρω από το στόμιο του αυλού.
- β. Να χαλαρώσουν τα χείλη τους γύρω από το στόμιο του αυλού.
- γ. Να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα (tonguing) και τον λάρυγγα.
- δ. Να χρησιμοποιήσουν λιγότερο αέρα.

Ακολούθως, ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει ότι σε δύο συγκεκριμένα σημεία ενός τραγουδιού, οι μαθητές που παίζουν álto ξυλόφωνο εκτελούν λανθασμένο φθόγγο, δηλ. ντο αντί ντο δίεση.

Ποια από τις πιο κάτω ενέργειες του εκπαιδευτικού είναι η καταλληλότερη για την αντιμετώπιση του προβλήματος;

Ο εκπαιδευτικός:

- α. Σημειώνει το πρόβλημα με τα álto ξυλόφωνο και το βλέπει μαζί τους στην επόμενη πρόβα.
- β. Δίνει οδηγίες στους μαθητές που παίζουν álto ξυλόφωνο να μελετήσουν τα δύο αυτά σημεία στην επόμενη ξεχωριστή πρόβα (sectional).
- γ. Δίνει οδηγίες σε όλα τα μέλη της ορχήστρας να εκτελέσουν τα συγκεκριμένα σημεία ξανά για να επιβεβαιώσει, αν τα álto ξυλόφωνο συνεχίζουν να έχουν το πρόβλημα.
- δ. Υποδεικνύει το πρόβλημα στους μαθητές που παίζουν álto ξυλόφωνο και το δουλεύει μαζί τους εκείνη τη στιγμή.

Ερώτηση 12

(4 μον.)

Μία εκπαιδευτικός επιλέγει να δώσει έμφαση στην ανάπτυξη των ακουστικών δεξιοτήτων και της ανεξαρτησίας των φωνών στη Β' Γυμνασίου. Για τον λόγο αυτό, θεωρεί σημαντικό να δουλέψει με παράλληλα τραγούδια (partner songs).

Ποια από τα πιο κάτω τραγούδια είναι τα καταλληλότερα για να χρησιμοποιηθούν ως παράλληλα;

- a. Το 1 και το 2
- β. Το 1 και το 3
- γ. Το 2 και το 3

Τραγούδι 1

Shalom Chaverim

Shalom Chaverim

Sha - lom - cha - ve - rim shal - om cha - ve - rim shal - om shal - om le -
hi - tra - ot le - hi - tra - ot shal - om shal - om le - lom

1 2 3 4
5 6 7 8 1. 2.
9

Τραγούδι 2

Mah Tovu

Mah to - vu o - ha - le - cha Ya'a - kov, mish - ke - no - te - cha Yi - sra - 'el.

1 2 3 4
5 6 7 8

Τραγούδι 3

Zum Gali Gali

Zum ga-li ga-li ga-li zum ga-li ga-li ga-li zum ga-li ga-li He-ha-lutz le' man a-vo-dah
a-vo-dah le' man he-ha-lutz a-vo-dah le' man he-ha-lutz he-ha-lutz le' man a-vo-dah.

1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12

Δικαιολογήστε την απάντησή σας σε δύο γραμμές.

Η αρμονική συνήχηση λειτουργεί καλύτερα στα τραγούδια 1 και 3, το τραγούδι 2 δημιουργεί σε συγκεκριμένα σημεία διάφωνα διαστήματα σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τα άλλα δύο.

Σημειώνεται ότι για να διοθούν όλες οι μονάδες, απαιτείται η ορθή δικαιολόγηση της επιλογής σας.

Ερώτηση 13

(2 μον.)

Σε πρόβα χορωδίας ένας εκπαιδευτικός και οι μαθητές του εργάζονται για τη μουσική εκδήλωση «Welcome on board: Sing a song!». Κατά τη διάρκεια της πρόβας, ο εκπαιδευτικός διαπιστώνει ότι:

A1. Οι soprani σε κάποια σημεία με υψηλούς φθόγγους δεν χρησιμοποιούν ορθά την κεφαλική φωνή (head voice), με αποτέλεσμα ο ήχος που παράγεται να είναι σκληρός, πιεσμένος και ασταθής σε σχέση με το τονικό ύψος.

A2. Ενώ μέχρι πριν δέκα μέρες αυτό ήταν εφικτό, μία ομάδα αγοριών δυσκολεύεται να τραγουδήσει μέρος της μελωδικής της γραμμής σε κάποια τραγούδια, επειδή τα αγόρια έχουν μπει στο στάδιο μεταφώνησης.

Ποια θεραπευτικά μέτρα πρέπει να εφαρμόσει ο εκπαιδευτικός για να λύσει τα πιο πάνω;

A1. Για τη βελτίωση του ήχου στα τραγούδια στα οποία οι soprani χρησιμοποιούν την κεφαλική φωνή (head voice), ο εκπαιδευτικός πραγματοποιεί:

- α. Φωνητικές ασκήσεις με φθόγγους μεγάλης διάρκειας από κάτω προς τα πάνω.
- β. Φωνητικές ασκήσεις με μικρά μελωδικά σχήματα που ξεκινούν από πάνω προς τα κάτω.
- γ. Φωνητικές ασκήσεις με μικρά μελωδικά σχήματα που ξεκινούν από κάτω προς τα πάνω.
- δ. Φωνητικές ασκήσεις με χρωματικές κλίμακες σε γρήγορο τέμπο.

A2. Για την ομάδα των αγοριών που δυσκολεύονται σε κάποια τραγούδια, λόγω μεταφώνησης, ο εκπαιδευτικός εισηγείται:

- α. Να μην τραγουδήσουν τα αγόρια, για να μην καταστρέψουν τις φωνητικές τους χορδές.
- β. Να γίνει αλλαγή της τονικότητας των τραγουδιών, έτσι ώστε να προσαρμοστεί η μελωδική γραμμή στις ανάγκες των αγοριών.
- γ. Τα αγόρια να τον μιμούνται στις φωνητικές ασκήσεις, έτσι ώστε να διευρυνθεί η έκτασή τους.
- δ. Διαφοροποιημένες μελωδικές γραμμές στις περιοχές που τραγουδούν άνετα τα αγόρια.

Ερώτηση 14

(6 μον.)

Μία εκπαιδευτικός στο πλαίσιο της θεματικής ενότητας «Δημοφιλής Μουσική» στη Γ΄ Γυμνασίου αποφασίζει να εφαρμόσει μεθοδολογία άτυπων μορφών μάθησης, ώστε οι μαθητές να εκτελέσουν και να παρουσιάσουν δημοφιλή τραγούδια.

Οι ενέργειες της είναι οι ακόλουθες:

1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ισορροπημένες ομάδες μικτής ικανότητας, καθώς γνωρίζει τις δυνατότητες και αδυναμίες τους.
2. Η κάθε ομάδα, μετά από ψηφοφορία, επιλέγει το τραγούδι με το οποίο θα εργαστεί μέσα από μια σειρά τραγουδιών, που συγκέντρωσε η εκπαιδευτικός, αφού διερεύνησε τις προτιμήσεις των μαθητών της.
3. Η εκπαιδευτικός δίνει στην κάθε ομάδα την ολοκληρωμένη ενορχήστρωση του τραγουδιού της επιλογής της σε ακουστικό αρχείο (audio file).
4. Επιπρόσθετα, τους δίνει σε ξεχωριστά ακουστικά αρχεία, το μέρος της φωνής, το μέρος της κιθάρας, το μέρος του μπάσου και το μέρος των ντραμς.
5. Τέλος, δίνει στους μαθητές με αρκετά υψηλό επίπεδο εκτέλεσης σε μουσικό όργανο την ανάλογη παρτιτούρα.
6. Δίνεται χρόνος τριάντα (30) λεπτών στους μαθητές για να ετοιμάσουν και να παρουσιάσουν το τραγούδι τους.
7. Η εκπαιδευτικός αφήνει τις ομάδες να εργαστούν χωρίς καμία άλλη οδηγία.
8. Επίσης, φροντίζει να περνά από κάθε ομάδα περιστασιακά και να ακούει τη δουλειά των μαθητών κάνοντας εισηγήσεις, όποτε της ζητηθεί.

Με βάση τα πιο πάνω, συμπληρώστε με ΝΑΙ ή ΟΧΙ στον Πίνακα που ακολουθεί, κατά πόσο συνάδουν οι ενέργειες της εκπαιδευτικού με τις αρχές της εφαρμογής άτυπων μορφών μάθησης και αιτιολογήστε την απάντησή σας.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
1	ΟΧΙ	Το πλαίσιο διδασκαλίας συνίσταται από ομάδες φίλων που επιλέγουν οι ίδιοι οι μαθητές.
2	ΝΑΙ	Τα έργα που αναπαράγονται επιλέγονται με βάση τις προτιμήσεις των μαθητών.
3	ΝΑΙ	Για την αναπαραγωγή της μουσικής, οι μαθητές χρησιμοποιούν, κυρίως, τις ακουστικές τους δεξιότητες («αυτί»), ακούγοντας την πλήρη μορφή του τραγουδιού.
4	ΝΑΙ	Για την αναπαραγωγή της μουσικής, οι μαθητές χρησιμοποιούν, κυρίως, τις ακουστικές τους δεξιότητες («αυτί»), ακούγοντας, αν χρειαστεί, την κάθε γραμμή (track) ξεχωριστά.
5	ΟΧΙ	Για την αναπαραγωγή της μουσικής, οι μαθητές χρησιμοποιούν, κυρίως, τις ακουστικές τους δεξιότητες («αυτί») και όχι τη μουσική σημειογραφία.
6	ΟΧΙ	Η συγκεκριμένη διαδικασία απαιτεί αρκετό χρόνο (αλληλεπίδραση, δοκιμή, εντοπισμός λαθών, διόρθωση κ.λ.π.), δεν είναι δυνατό να ολοκληρωθεί σε 30 λεπτά.
7	ΝΑΙ	Διαμαθητική διαδικασία συνδιερεύνησης και αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών, ο εκπαιδευτικός έχει ρόλο υποστηρικτή και διευκολυντή, όχι καθοδηγητή.
8	ΝΑΙ	Διαμαθητική διαδικασία συνδιερεύνησης και αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών, ο εκπαιδευτικός έχει ρόλο υποστηρικτή και διευκολυντή, όχι καθοδηγητή.

Ερώτηση 15

(3 μον.)

Ομάδα μαθητών της Α' Λυκείου με τη στήριξη του εκπαιδευτικού της προετοιμάζεται για να συμμετάσχει στο Μαθητικό Φεστιβάλ Σύνθεσης Τραγουδιού «Μάριος Τόκας - Κώστας Μόντης». Η δήλωση συμμετοχής των μαθητών πρέπει να συνοδεύεται από παρτιτούρα του τραγουδιού και από ηχογράφησή του σε ψηφιακή μορφή.

Για τις ενέργειες που ακολουθούν, υποδείξετε τα λογισμικά που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν:

A. Σε ηλεκτρονικό υπολογιστή της τάξης με λειτουργικό σύστημα Windows, στον οποίο υπάρχουν εγκατεστημένα κάποια ελεύθερα μουσικά λογισμικά.

Σημειώστε στον πιο κάτω Πίνακα με ΝΑΙ ή ΟΧΙ τις απαντήσεις σας.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ↓	ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ					
	Garageband	Finale Notepad	Sibelius	Audacity	Musescore	Cubase
Καταγραφή σύνθεσης-ενορχήστρωσης σε πρόγραμμα μουσικής σημειογραφίας	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Πολυκάναλη ηχογράφηση και μίξη	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

B. Σε υπολογιστή με λειτουργικό σύστημα Windows ή Mac OSX, στον οποίο υπάρχουν εγκατεστημένα ελεύθερα και ιδιόκτητα (αγορασμένα) μουσικά λογισμικά.

Σημειώστε στον πιο κάτω Πίνακα με ΝΑΙ ή ΟΧΙ τις απαντήσεις σας.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ↓	ΛΟΓΙΣΜΙΚΑ					
	Garageband	Finale Notepad	Sibelius	Audacity	Musescore	Cubase
Τελική επεξεργασία της ηχογράφησης (mastering) με τη βοήθεια ψηφιακού σταθμού ηχητικής εργασίας (DAW)	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ

Ερώτηση 16

(6 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός προγραμματίζει τη διδασκαλία του στη Β' Λυκείου στη θεματική ενότητα «Δυτική Μουσική» και αποφασίζει να επικεντρωθεί στον Κλασικισμό. Μετά από έρευνα καταλήγει σε δύο (2) έργα συνθετών του Κλασικισμού.

Αφού μελετήσετε τα δύο (2) αποσπάσματα που δίνονται πιο κάτω, απαντήστε στα ερωτήματα Α1 και Α2 που ακολουθούν.

Απόσπασμα 1

Allegretto

Violin I

Violin II

Viola

Cello

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Απόσπασμα 2

The musical score for 'Allegro molto' consists of three systems of music. The first system (measures 1-10) has a common time signature and includes parts for Violin I, Violin II, Viola, and Cello. The second system (measures 11-20) begins with a transition to 3/4 time, featuring parts for Vln. I, Vln. II, Vla., and Vc. The third system (measures 19-28) continues in 3/4 time with the same instrumentation.

Α1. Στον πιο κάτω Πίνακα καταγράψτε τις πυρηνικές γνώσεις του Κλασικισμού ως προς τη μελωδία, την αρμονία, την υφή και τις φράσεις (ένα χαρακτηριστικό για την κάθε πυρηνική γνώση)

Πυρηνικές γνώσεις	Απόσπασμα 1	Απόσπασμα 2
Μελωδία	Διατονική μελωδία	Χρωματική μελωδία
Αρμονία	Διατονική αρμονία	Σύντομες αλλαγές τονικότητας με χρωματικό χαρακτήρα
Υφή	Ομοφωνική υφή	Ομοφωνική υφή
Φράσεις	Συμμετρικές φράσεις	Μη συμμετρικές φράσεις

Σημ.: Ενδέχεται να υπάρχουν απαντήσεις με διαφορετική διατύπωση, οι οποίες γίνονται αποδεκτές εφόσον έχουν το ίδιο νόημα με τα πιο πάνω.

Α2. Ακολούθως, επιλέξτε με βάση τις καταγραφές σας στον πιο πάνω Πίνακα, το απόσπασμα το οποίο θεωρείτε ως το καταλληλότερο από τα δύο, για να αναδείξει ολοκληρωμένα τις συγκεκριμένες πυρηνικές γνώσεις του Κλασικισμού.

- i. Το απόσπασμα 1 είναι το καταλληλότερο.
- ii. Το απόσπασμα 2 είναι το καταλληλότερο.

Ερώτηση 17

(6 μον.)

Μία εκπαιδευτικός επιλέγει να διδάξει το πρώτο μέρος («Άνοιξη») από τις *Τέσσερις Εποχές* του Βιβάλντι.

A. Η εκπαιδευτικός, αφού μελέτησε το απόσπασμα από την παρτιτούρα που δίνεται πιο κάτω (χωρίς το μέρος του σολίστα), μετέφερε στην Ντο μείζονα την πρώτη φράση, διατηρώντας πιστά τα αρμονικά διαστήματα που ακούγονται μεταξύ των μουσικών οργάνων στη δοσμένη παρτιτούρα. Η εκπαιδευτικός δεν συμπεριέλαβε ένα από τα μουσικά όργανα που διέθεταν οι μαθητές. Τα μουσικά όργανα που διέθεταν οι μαθητές ήταν: μαντολίνο, φλάουτο, αρμόνιο, σοπράνο γκλόκενσπιλ και βιολί.

Allegro

Violino
Primo

Violino
Secondo

Alto Viola

Organo e
Violoncello

A1. Ποια τέσσερα (4) μουσικά όργανα επέλεξε η εκπαιδευτικός;

Φλάουτο, βιολί, μαντολίνο, αρμόνιο

A2. Για ποιον λόγο η εκπαιδευτικός αποφάσισε να μη συμπεριλάβει το συγκεκριμένο μουσικό όργανο; Αιτιολογήστε την επιλογή σας στην παρακάτω γραμμή.

To σοπράνο γκλόκενσπιλ ακούγεται 2 οκτάβες πιο ψηλά.

A3. Να μεταφέρετε το πιο πάνω απόσπασμα στην Ντο μείζονα, σημειώνοντας το όνομα του κάθε μουσικού οργάνου που επιλέξατε στην αρχή της καθεμιάς από τις τέσσερις (4) μελωδικές γραμμές (parts). *

The musical score is divided into four parts, each corresponding to an instrument: Flute (Flauta), Violin (Violín), Mandolin (Mandolíno), and Organ (Armonio). The score is in common time (C). The Flute and Violin parts feature eighth-note patterns. The Mandolin and Organ parts feature sixteenth-note patterns. The organ part includes a key signature of one sharp.

* Θεωρούνται ορθές και οι ακόλουθες δύο (2) επιλογές για την εκτέλεση των τεσσάρων μελωδικών γραμμών: Βιολί, φλάουτο, μαντολίνο, αρμόνιο, ή, μαντολίνο, φλάουτο, βιολί, αρμόνιο.

B. Παρόλο που ένας μαθητής διέθετε κιθάρα, αυτή δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, επειδή η 3^η και η 5^η χορδή είχαν κοπεί.

Ονομάστε τις δύο (2) χορδές που θα έπρεπε να αντικατασταθούν με καινούριες.

Σολ και Λα

Ερώτηση 18

(10 μον.)

Στο αντικείμενο της Αρμονίας στη Γ' Λυκείου, ο εκπαιδευτικός δίνει για ανάλυση στους μαθητές του απόσπασμα από τη δεύτερη κίνηση (Adagio cantabile) της Σονάτας για πιάνο op.13, Παθητική, του Μπετόβεν.

Ετοιμάστε τον οδηγό διόρθωσης της άσκησης για το απόσπασμα που ακολουθεί στην επόμενη σελίδα, σημειώνοντας στην παρτιτούρα:

A. Τις βαθμίδες με λατινική αρίθμηση και τις ορθές αριθμήσεις τους στα σημεία που υποδεικνύονται με διακεκομμένη γραμμή.

B. Τις μετατροπίες

(Adagio cantabile)

9

I V₃⁴/V

Διατονική μετατροπία στη Φα ελάσσονα με κοινή συγχορδία

17

Διατονική μετατροπία στη Μι ύφεση μείζονα με κοινή συγχορδία

$\text{V}^6_4 \text{ I}^6_4$ V^6 V_3^4 $\text{I}^6 \text{ II}^6$ V^7 vii^7/vi

A musical score for piano, page 21. The top staff begins with a forte dynamic (f) and a 2/4 time signature. The melody consists of eighth-note patterns. The bottom staff begins with a forte dynamic (f). The harmonic progression is labeled as follows: vi, ii⁶, I⁴, V⁷, and I. The score uses standard musical notation with treble and bass clefs, and includes a dynamic marking (f) and a measure number (2).

Σημ.: Ενδέχεται να υπάρχουν εναλλακτικές απαντήσεις, οι οποίες γίνονται αποδεκτές εφόσον ακολουθούν τους βασικούς κανόνες της τονικής αρμονίας (βλ. Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας).

Ερώτηση 19

(20 μον.)

Ένας εκπαιδευτικός εργάζεται σε ένα επαρχιακό γυμνάσιο, όπου ο αριθμός των μελών της χορωδίας και ορχήστρας είναι μικρός. Γενικά, οι μουσικές εμπειρίες των μαθητών είναι περιορισμένες. Ωστόσο, υπάρχουν δύο μαθητές που παίζουν κλαρίνο και πιάνο τα τελευταία δύο (2) χρόνια και ένα κορίτσι που τραγουδά ωραία.

Ο εκπαιδευτικός επιλέγει το χριστουγεννιάτικο τραγούδι «Άγια Νύχτα» του Gruber και ετοιμάζει την παρτιτούρα ενορχήστρωσης, καταγράφοντας σε δώδεκα (12) μέτρα την πρώτη στροφή του τραγουδιού. Συγκεκριμένα, στην παρτιτούρα ενορχήστρωσης καταγράφει με ευρωπαϊκή σημειογραφία τα ακόλουθα:

A. την κύρια μελωδία της πρώτης στροφής του τραγουδιού στη Σιβ μείζονα, ώστε να τραγουδηθεί στα ελληνικά. Οι στίχοι οι οποίοι πρέπει να καταγραφούν κάτω από τους ορθούς φθόγγους στο μέρος της φωνής, είναι οι εξής:

Άγια Νύχτα, σε προσμένουν, με χαρά οι Χριστιανοί.
Και με πίστη ανυμνούμε, τον Θεό δοξολογούμε,
μ' ένα στόμα, μια φωνή, ναι, με μια φωνή.

B. την κύρια μελωδία που θα εκτελείται από το κλαρίνο σε Σιβ, στηρίζοντας τη φωνή.

Γ. μία δεύτερη ομορρυθμική φωνή του τραγουδιού για το δεξί χέρι του πιάνου, ώστε να στηρίζει τους μαθητές της χορωδίας.

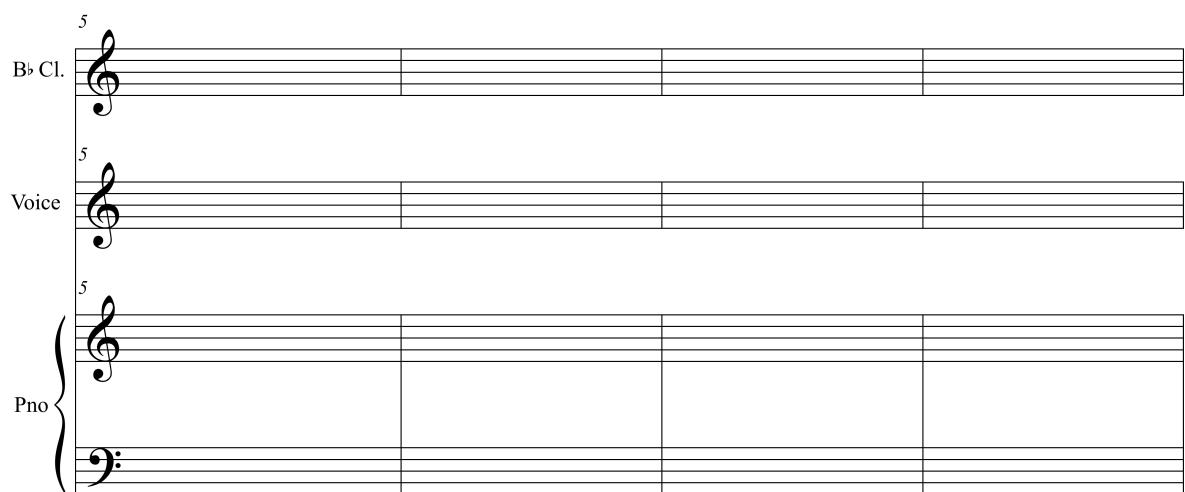
Δ. μία απλή συνοδεία στο πιάνο, στο οποίο το αριστερό χέρι θα εκτελεί τις τρίφωνες συγχορδίες του τραγουδιού με αρπέζ.

Φανταστείτε ότι είστε στη θέση του εκπαιδευτικού. Αναπτύξτε τα πιο πάνω σημεία, καταγράφοντάς τα στο σύστημα πενταγράμμων που σας δίνεται.

Πρόχειρο

Musical score page 1. It consists of three staves. The top staff is for Clarinet in B_b, the middle for Voice, and the bottom for Piano (with treble and bass staves). Each staff has a clef, key signature, and a 4/4 time signature. The piano staff is grouped by a brace.

Musical score page 2. It consists of three staves. The top staff is for B_b Clarinet, the middle for Voice, and the bottom for Piano (with treble and bass staves). Each staff has a clef, key signature, and a 4/4 time signature. Measure numbers 5, 5, and 5 are written above the first notes of each staff respectively. The piano staff is grouped by a brace.

Musical score page 3. It consists of three staves. The top staff is for B_b Clarinet, the middle for Voice, and the bottom for Piano (with treble and bass staves). Each staff has a clef, key signature, and a 4/4 time signature. Measure numbers 9, 9, and 9 are written above the first notes of each staff respectively. The piano staff is grouped by a brace.

Τελική απάντηση – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ

Αγια Νύχτα

The musical score consists of four staves:

- Clarinet in B:** The first staff, written in G major (indicated by a treble clef) and common time (indicated by a 'C'). It features a continuous eighth-note pattern.
- Voice:** The second staff, written in G major (treble clef) and common time (C). It contains lyrics in Greek: Αγια νύχτα σε προ σμέ νουν με χα ρά οι χρι στια νοι. The piano part is underneath.
- Piano:** The third staff, written in G major (treble clef) and common time (C). It provides harmonic support with a steady eighth-note pattern.
- Bb Cl.:** The fourth staff, written in G major (treble clef) and common time (C). It features a eighth-note pattern.

Measure numbers 5, 5, and 9 are indicated above the staves.

Σημ.: Με την προτεινόμενη καταγραφή δεν αποκλείεται η χρήση άλλων συγχορδιών (ειδικά στα μέτρα 9 και 10), οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν σε πολύ γνωστές διασκευές του τραγουδιού σε μεταγενέστερο χρόνο.

ΛΕΥΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

Ερώτηση 20

(20 μον.)

Στο αντικείμενο της Αρμονίας στη Γ' Λυκείου, ένας εκπαιδευτικός προετοιμάζει τους μαθητές για τις Παγκύπριες Εξετάσεις Απόλυτης και Πρόσβασης. Συγκεκριμένα, στοχεύει οι μαθητές να εναρμονίζουν δοσμένη μελωδία, ακολουθώντας τα κριτήρια βαθμολόγησης που θα τους δοθούν.

Σε διαγώνισμα δίνει τον πιο κάτω Πίνακα με τα κριτήρια βαθμολόγησης, τα οποία οι μαθητές χρειάζεται να ακολουθήσουν κατά την εναρμόνιση δοσμένης μελωδίας για SATB.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	Μονάδες
1. ΣΥΓΧΟΡΔΙΕΣ (34 μον.)	
• Εύρεση και ορθή σύνδεση συγχορδιών	8
• Ορθές νότες συγχορδιών – Ορθοί διπλασιασμοί	6
• Χρήση δεσπόζουσας συγχορδίας με έβδομη	2
• Αναγνώριση και λύση δεύτερης (II) Χρωματικής	5
• Χρήση δευτερεύουσας συγχορδίας με έβδομη	2
• Αναγνώριση και λύση Ναπολιτανικής έκτης	5
• Χρήση τρίτης της Πικαρδίας (Tierce de Picardie)	3
• Χρήση διαβατικού V 6/4	3
2. ΜΕΤΑΤΡΟΠΙΕΣ (20 μον.)	
Αρχική τονικότητα και μετατροπίες (5X4)	20
3. ΠΤΩΣΕΙΣ (6 μον.)	
• Αξιοποίηση της I 6/4 στην τελική πτώση	4
• Χρήση πλάγιας πτώσης στην τελική κατάληξη	2
4. ΞΕΝΟΙ ΦΘΟΩΓΓΟΙ (6 μον.)	
• Καθυστέρηση	Χρήση 2
• Ποίκιλμα (Βοηθητικοί)	Χρήση 1
• Προήγηση	Αναγνώριση και Λύση 1
• Εκφυγή	Αναγνώριση και Λύση 2
5. ΟΡΘΗ ΛΥΣΗ ΑΛΥΣΙΔΑΣ (10 μον.)	
• Μετατροπική αλυσίδα	10
6. ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ (2 μον.)	
• Μίμηση ρυθμομελωδικών στοιχείων	2
7. ΓΡΑΦΗ (2 μον.)	
• Γραφή ορθών βαθμίδων με λατινική αρίθμηση	1
• Γραφή ορθών αριθμήσεων	1
8. ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΜΙΣΗΣ (1/2) ΜΟΝΑΔΑΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ:	
• Παράλληλη 5 ^η ή 8 ^η	
• Αυξημένο διάστημα	
• Κρυμμένη 5 ^η ή 8 ^η	
• Διασταύρωση φωνών	
• Υπερπήδηση φωνών	
• Μελωδικό ή Αρμονικό χάσμα	

Υπολογισμός Μονάδων: Άθροισμα Μονάδων από Κριτήρια 1 έως 5 - Αφαίρεση από Κριτήριο 6 ($80 \div 4 = 20$)
Σημειώνεται ότι το κριτήριο «Αναγνώριση και Λύση» αφορά σε ένα ή περισσότερους ξένους φθόγγους της δοσμένης μελωδίας, ενώ το κριτήριο «Χρήση» αφορά στη διάνθιση της εναρμόνισής σας με έναν τουλάχιστον ξένο φθόγγο από κάθε είδος που ζητείται.

Καλείστε να ετοιμάσετε μια προτεινόμενη εναρμόνιση της ακόλουθης μελωδίας, σύμφωνα με τα κριτήρια βαθμολόγησης που εμφανίζονται στην προηγούμενη σελίδα, με σκοπό να αναρτηθεί ως προτεινόμενη λύση στην ιστοσελίδα του σχολείου σας.

Πρόχειρη εναρμόνιση

A musical score for piano, featuring two staves. The top staff uses a treble clef, a B-flat key signature, and 4/4 time. The bottom staff uses a bass clef, a B-flat key signature, and 4/4 time. The music is composed of eighth-note patterns, primarily consisting of eighth-note pairs and sixteenth-note triplets.

A musical score for piano, page 3, featuring two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. The key signature changes from one flat to one sharp. Measure 1 starts with a half note in G major. Measure 2 begins with a half note in F major. Measures 3-8 show a sequence of eighth notes and sixteenth-note patterns.

A musical score fragment for two voices. The top voice (soprano) starts with a half note on G (B-flat key signature). The bottom voice (bass) starts with a half note on E. The music continues with a dotted half note on F-sharp, a quarter note on G, and a half note on A.

Τελική απάντηση – ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ

The image shows three staves of musical notation. The top staff starts with a quarter note followed by an eighth note tied to another eighth note. The middle staff starts with a quarter note followed by an eighth note. The bottom staff starts with a quarter note followed by an eighth note. The notation consists of eighth and sixteenth note patterns.

Σημ.: Ενδέχεται να υπάρχουν εναλλακτικές εναρμονίσεις, οι οποίες γίνονται αποδεκτές εφόσον ακολουθούν τους βασικούς κανόνες της τονικής αρμονίας (βλ. Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας).

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ